

Інноваційна та дослідно-експериментальна діяльність у закладах освіти

На прикладі Деснянського району м. Києва

Тамара ПОСТОЛЮК,

начальник Управління освіти Деснянської районної в місті Києві державної адміністрації

Сьогодні освіта є важливим показником розвитку людини, суспільства, держави та її конкурентоспроможності. Пріоритетами розвитку освіти визнано інноваційність, дитиноцентризм, культуру, духовність, комп'ютеризацію. Ці стратегічні орієнтири і визначають особливості навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах.

Управління освіти Деснянської районної в місті Києві державної адміністрації визначило такі основні напрями інноваційної та освітньої діяльності:

- впровадження інноваційних технологій в управління загальноосвітніми навчальними закладами, систему навчання і виховання;
- формування особистості дитини не лише як носія знань, а й компетентної, творчої особистості, здатної використовувати знання для власного розвитку та поступу суспільства, толерантної до думок іншої людини, культури;
- інтеграція науки та освіти, налагодження співпраці з науково-дослідними установами НАПН України, вищими навчальними закладами та громадськими осередками освітнього спрямування;
- використання комп'ютерної техніки в навчально-виховному процесі.

Реалізація цих стратегічних напрямів залежить не лише від розроблення та впровадження нового змісту освіти, інноваційних педагогічних технологій, а й, насамперед, від рівня культури педагогів, їхнього вміння продукувати перспективні ідеї, реалізовувати їх у практичній діяльності.

Відзначимо, що 12 педагогів нашого району розробили авторські методики викладання навчальних предметів, що підтверджено Свідоцтвами авторів перспективного педагогічного досвіду і рекомендовано Київським університетом імені Бориса Грінченка як перспективні. Посвідчення методистів-кореспондентів цього закладу мають 76 педагогів. Вчителі району проводять апробацію навчально-програмових педагогічних засобів на

електронних носіях, є авторами та співавторами підручників, методичних посібників, зошитів на друкованій основі.

Загальноосвітні навчальні заклади району беруть участь у 17 експериментальних дослідженнях регіонального рівня та трьох – всеукраїнського. Всі експериментальні дослідження мають свою мету і спрямовані на всебічний розвиток особистості дитини.

У 12 навчальних закладах району впроваджено експериментальну програму «Росток» (ЗНЗ №№147, 152, 202, 213, 238, 248, 250, 251, 275, 307, 311, 312), якою охоплено 2790 учнів. Програма сприяє розвитку творчого та критичного мислення, пам'яті, уваги, вміння аналізувати, порівнювати та робити висновки, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. В 13 районних закладах впроваджується експериментальний курс «Християнська етика в українській культурі», яким охоплено 2194 учні. Головною метою є виховання в дитини морально-етичних якостей, формування загальнолюдських цінностей.

Зазначимо, що експериментальне дослідження «Морально-духовний розвиток учнів 5–9-х класів на основі впровадження курсу «Християнська етика в українській культурі» запроваджується з 2013–2014 навчального року в школі №249. Нині до нього долучилися ще п'ять закладів району.

У школах №№247, 202, 263 Деснянського району впроваджено експериментальну програму «Новітні інформаційні засоби, методики, технології та їх застосування у навчально-виховному процесі», що спрямована на інтелектуальний розвиток

особистості, забезпечення високого рівня активізації розумової діяльності учнів, пізнавальних інтересів, розвитку логічного, образного мислення, набуття навчальних умінь та навичок.

У двох Всеукраїнських експериментальних проєктах бере участь Ліцей №293, а саме:

- «Інтелект України», метою якого є упровадження в освітній простір системи пошуку, розвитку та педагогічної підтримки інтелектуально здібних дітей та учнівської молоді;

- «Створення і реалізація інноваційної моделі навчально-виховного об'єднання «дошкільний навчальний заклад – спеціалізована школа I–II ступенів – ліцей – коледж – вищий навчальний заклад». Дослідження має на меті апробацію ідеї навчально-виховної системи чотиріступеневої неперервної освіти.

До цього проєкту в районі долучилися школи №213 та №119.

Із 2013–2014 навчального року інноваційною діяльністю охоплено навчальні заклади району за такими експериментальними програмами:

- «Мультипрофільне навчання в старших класах загальноосвітніх навчальних закладів міста Києва» (12 закладів – Економіко-правовий ліцей, ліцей №293, гімназія «Києво-Могилянський колегіум» та школи №№119, 189, 190, 212, 207, 238, 264, 282, 306);

- «Удосконалення змісту та методики реалізації навчально-виховного процесу «Школи повного року навчання» (Спеціалізована школа №23);

- «Упровадження моделі громадсько-активної школи в загальноосвітньому навчальному закладі» (Спеціалізована школа №23);

- «Дистанційне навчання» (Вечірня (змінна) школа III ступеня №18).

Із 2007 року спеціалізованій школі I–III ступенів №152 надано статус експериментального навчального закладу всеукраїнського рівня за темою «Організаційно-педагогічні умови використання інформаційних технологій у позаурочній діяльності учнів початкової школи». У рамках програми учні школи №152 співпрацюють із Міжнародною освітньою та ресурсною мережею «АЙОРН». Основними напрямками роботи є:

- участь у міжнародних освітніх програмах, створення нових програм та участь в існуючих міжнародних освітніх телекомунікаційних програмах;

- розвиток національної освітньої мережі із застосування сучасних телекомунікаційних технологій у середніх загальноосвітніх закладах.

Спеціалізована школа I ступеня №322 з поглибленим вивченням англійської мови з цього навчального року отримала статус експериментального навчального закладу регіонального рівня за темою: «Організаційно-педагогічні умови розбудови білінгвальної спеціалізованої школи I ступеня як закладу інноваційного типу розвитку».

На особливу увагу заслуговують поліфункціональні проєкти, такі, як «Школа повного року навчання» та «Школа повного дня».

За проєктом «Школа повного дня» у районі працюють такі заклади: спеціалізована школа I–III ступенів №247 з поглибленим вивченням російської мови, школи I–III ступенів №№275, 263, 292, спеціалізована школа I–III ступенів №307 з поглибленим вивченням природничих наук та гімназія №39. Завдяки цьому проєкту всі учні шкіл, відповідно до уподобань, інтересів та нахилів, можуть відвідувати індивідуальні, групові та факультативні заняття, а також гуртки будь-якого напрямку: науково-дослідницький, художньо-естетичний, професійно-технічний, спортивно-оздоровчий. Учні 7–11-х класів мають змогу відвідувати консультпункти для самопідготовки та якісного виконання домашнього завдання. Робота школи в режимі повного дня дає можливість значно поліпшити рівень знань учнів із навчальних предметів.

У спеціалізованій школі I–III ступенів №23 з поглибленим вивченням англійської мови, починаючи з 2007 р., діє експеримент «Школа повного року навчання». Заклад працює за трьома напрямками: «Школа повного дня», «Школа вихідного дня», «Канікулярна школа». Робота закладу в режимі «Повного року навчання» охоплює також організацію дослідно-експериментального проєкту «Школа здоров'я», а саме: введення додаткових групових занять «Ритмічна гімнастика», «Дихальна гімнастика», тренінги.

У закладі діє експеримент «Театральний клас», до якого залучаються фахівці Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І.Карпенка-Карого. Завдяки цим проєктам у школі значно зріс контингент учнів (у 2007 р. – 205, в 2011 р. – 467, в 2014 р. – 544 учнів).

Із 2014–2015 навчального року заклад розпочав дослідно-експериментальну роботу за темою: «Упровадження елементів дистанційного навчання в рамках проєкту «Театральний клас».

З метою реалізації Державної програми роботи з обдарованою молоддю в закладах освіти району діють наукові товариства учнів. Справжніми центрами науково-дослідної роботи стали такі заклади освіти: Економіко-правовий ліцей, гімназії, спеціалізовані школи №№250, 307, 277, 320 та школа №306. Консультантом учителів та учнів із питань науково-дослідницької роботи в районі є кандидат філологічних наук Юлія Вишницька.

З метою залучення якомога більшої кількості науковців до співпраці Управління освіти вивчає питання створення в Деснянському районі філії Малої академії наук «Дослідник».

На сьогодні в районі налічується 49 секцій, в яких дослідницькою роботою охоплено 684 учні. У минулому навчальному році 282 учні стали переможцями в II (районному) етапі конкурсу – захисту МАН «Дослідник»; 54 учні району отримали дипломи I–III ступенів на III (міському) етапі; 1 учень Деснянського району отримав диплом III ступеня на IV (всеукраїнському) етапі.

За результатами роботи 2013–2014 н. р. учні району посіли призові місця у Всеукраїнській

олімпіаді з базових дисциплін (168 учнів – у III (міському) етапі, два учні (Анна Дерюга – гімназія КМК, Ангеліна Калініна – гімназія «Троєщина») у IV (всеукраїнському) етапі).

Активну участь школярі беруть у Міжнародному конкурсі знавців української мови імені Петра Яцика. На сьогодні в районі – 52 переможці міського етапу конкурсу.

Отже, з кожним роком збільшується кількість шкіл, які використовують педагогічні інноваційні технології під час організації навчально-виховного процесу, що робить заклади освіти Деснянського району більш конкурентоспроможними.

За результатами аналізу звітів експериментальних шкіл можна зробити висновки, що інноваційна діяльність допомагає педагогічним колективам

краще розуміти завдання сучасної школи та розробляти оптимальні шляхи вирішення освітніх проблем; сприяє створенню умов в освітньому середовищі, яке мотивує учнів на здобуття знань та застосування їх у різних видах освітньої діяльності; забезпечує розвиток особистості ерудованої, соціально активної, з розвиненим мисленням, здатної самостійно, активно і творчо вирішувати поставлені перед нею практичні завдання.

Водночас зауважимо, що сучасний навчальний заклад, в якому проводиться дослідно-експериментальна діяльність, вирізняється грамотною, системною та послідовною науково-методичною роботою з педагогами, що дозволяє спрогнозувати позитивний результат усього навчально-виховного процесу.

Відгуки учасників проекту

Мрія повернутися до рідної школи – здійснилася

Кожного ранку я поспішаю до рідного навчального закладу на зустріч зі своїми учнями та педагогічним колективом.

Період з 1993 по 2003 роки був самим цікавим, щасливим у моєму дитинстві та юності. Тоді я не тільки опанувала знання в школі №293, а й була учасницею зразкового танцювального колективу «Соняшник», який відстоював честь школи, району та міста. Дякуючи організації та невпинній праці нашого незмінного директора Лесі Юріївни Костіної, колектив брав участь у різних фестивалях, концертах як в Україні, так і за її межами – Болгарії, Туреччині, де посідав призові місця.

Після закінчення школи я пішла навчатися до Київського національного університету ім. М.П. Драгоманова, щоб бути схожою на вчителів,

які навчали мене поваги до дорослих, любові до батьків, дітей, рідної України. Коли була студенткою, весь час мріяла повернутися до рідної школи – мої мрії здійснилися! Я – вчитель англійської мови у моїй рідній школі!

Там мене зустріла та сама тендітна жінка – незмінний директор школи Леся Юріївна Костіна. Як молодий учитель, я завжди відчувала турботу, підтримку та допомогу директора і всього колективу. Завдяки невпинній праці Лесі Юріївни та професіоналізму педагогічного колективу наша загальноосвітня школа здобула статус ліцею I–III ступеня. Кожного дня я примножую мій педагогічний досвід і дуже вдячна долі та всім педагогам, які «посіяли зернину знань» ще в дитячі роки, бажання працювати на педагогічній ниві.

*Оксана ПЕТРУНЬОК,
випускниця, учитель англійської мови ліцею*

